

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.III.20.150/2023/23/I.

Az I. r. felperes:

Felperes1 (cím2 tartózkodási hely: cím20)

A II. r. felperes:

Felperes2 (cím2)

A III. r. felperes:

kk. Felperes3 (cím2)

A IV. r. felperes:

kk. Felperes4 (cím2)

Az I-IV. r. felperések képviselője:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd (Cím15.) és dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd (Cím15.)

Az alperes:

Alperes1 (Cím1.)

Az alperes képviselője:

dr. Fejesné dr. Márton Zsuzsanna ügyvéd (cím17)

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozó:

Alperesi beavatkozó1 (cím14)

A beavatkozó képviselője:

dr. Nagy Péter ügyvéd (cím18)

Az ügy tárgya: személyiségi jogsértés megállapítása, sérelemdíj és kártérítés

Az elsőfokú bíróság és fellebbezett határozatának száma:

Szombathelyi Törvényszék 28.P.20.204/2020/101. számú ítélete

A fellebbező és a fellebbezés sorszáma:

I-IV. r. felperesek 104. sorszámú beadványa

Ítélet

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. r. felpereseket, mint egyetemleges kötelezetteket 663.450 (hatszázhatvanháromezer-négyszázötven), az I. r. felperest 211.736 (kettőszáztizenegyezer-hétszázharminchat), a II. r. felperest 169.400 (egyszázhatvankilencezer-négyszáz), a III. r. felperest 282.310 (kettőszáznolcvankettőezer-háromszáztíz), a IV. r. felperest 84.700 (nyolcvannégyezer-hétszáz) forint másodfokú perköltség 15 napon belüli megfizetésére az alperes javára.

A feljegyzett 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felülbírálat alapjául szolgáló releváns elsőfokú tényállás

[1] Az I. r. felperesnek négy élő gyermeke született. A nagykorú első gyermeke az előző kapcsolatából, míg az I. és II. r. felperesek házasságából született a további három gyermeke: a IV. r. felperes 2013. április 27-én a második, a III. r. felperes 2014. augusztus 19-én a harmadik, és a perben nem álló személy1 2018. június 5-én a negyedik gyermekeként.

[2] A harmadik gyermekkel, III. r. felperessel a várandósság rendben zajlott. A terhesség 41. hetében, 2014. augusztus 19-én került felvételre az alperes szülészeti osztályára terminus túllépés miatt 4.000 gramm becsült magzati súllyal.

[3] A felvételt követő vizsgálatok után elrendelték a méhszáj érlelést Oxytocinos infúziós fájáskésleltetéssel (ún. Priming) kb. 4 órára. Ezt 11:00 óra körül normális szívhang észlelés mellett bekötötték az I. r. felperesnek. 14:20 órakor spontán burokrepedés történt, mellyel tiszta magzatvíz ürült, és az infúziót megszüntették. Mivel a fájások a burokrepedés után spontán nem rendeződtek, fájásgyengeség miatt 17:45 órakor az Oxytocinos infúziót visszakötötték. Ezután a fájások rendszereződtek, erősödtek. A táulás megfelelő mértékben haladt. Téraránytalanság nem volt kimutatható, a magzati koponya jól rögzült a medencebemenetben és a magzati szívhangok jók voltak. Fájásgyengeség miatt a szülés lassabban haladt, ezért a szülőszoba ügyeletes referált az ügyelet vezetőjének. Az ügyeletvezető az I. r. felperest megvizsgálta. Téraránytalanságot ő sem észlelt, megállapította a koponya megfelelő rögzülését, a méhszáj bő négyujjnyi táulását és a magzati szívhangok megfelelőségét. Császármetszésre nem találtak indokot és további obszerváció mellett döntöttek. A táulási szak a méhszáj eltűnéséig, 23:20 óráig tartott. Ezután a III. r. felperes 10 perc múlva megszületett szabályos koponya mechanizmus szerint, vállkifejtéssel. A kitolási szak az átlagosnál rövidebb, 10 perc volt. A szülés során a magzat fejének és vállának kifejtésére a magzat megszületését segítve került sor. A III. r. felperes 4300 g súllyal született, APGAR értéke jó volt (7/8). A méhlepény 15 perc múlva spontán levált, alepény és a burok ép volt.

[4] A szülés során nem történt vállalakadás. Nem volt indokolt gátmetszés elvégzése, gátvédelem mellett a méhszáj, boltozatok, hüvelyfalak, gát épek maradtak. A vállalakadás esetén alkalmazandó műfogások, további beavatkozások, császármetszés elvégzése szintén nem volt indokolt. A III. r. felperes születésekor a köldökzsinór a nyaka köré volt csavarodva, amely következménnyel nem járt, szövödményt nem okozott. A születést követően arca ödémás volt és szemhéj bevézés volt tapasztalható, ami következmények nélkül megszűnt.

[5] A szülés és az újszülött egészségügyi dokumentációjának vezetése rendben megtörtént, ezek között érdemi ellentét nincs. A III. r. felperes ápolási dokumentációjában 2014.08.20-i dátummal „normál” izomtónus került rögzítésre, de aznapi dátummal a betétlapon a szakorvos részéről bejegyzésre került, hogy „jobb karját lógatja”. Az alperes által a GYEMSI-nek 2014.08.20-án elküldött Újszülött értesítőben – az egészségügyi ellátási eseményt követően észlelt elváltozások alapján – az a bejegyzés szerepelt, hogy „Szülési sérülés: jobb kezét lógatja, fogóreflex csak gyengén váltható ki, bevézett arc.”

[6] A III. r. felperes a jobb karján karidegfonat vongálódásos sérüléssel született, ami nem a szülés során történt vállalakadás miatt következett be. 2014. szeptember 3-án diagnosztizálták születési sérülését: Erb és Klumpke-féle bénulás szülési sérülés miatt.

[7] A szülési sérülés miatt 2 hétig rögzítést alkalmaztak nála, 2 hónapostól 1,5 éves koráig elektrofiziológiás kezelésben és gyógytornában részesült és a szülőknek betanított napi neuroterápiás kezelést kellett végezni a végtag spontán mozgásának elősegítése végett, ami javulást eredményezett. Emellett a későbbiekben sajátos nevelési igényű gyermeknek nyilvánították, a pszichiátriai vizsgálatok figyelemzavaros hiperaktivitást véleményeztek.

[8] A perindítást megelőzően, 2019. augusztus 1-jén az I. r. felperes kérelmére közjegyzői nemperes eljárásban kirendelt szakértő1 és szakértő3 igazságügyi szakértők szakvéleményt készítettek a III. r. felperes karidegfonat sérülése és szülészeti ellátásának kapcsolatáról (továbbiakban: közjegyzői szakvélemény).

A kereset

[9] A felperesek az alábbi kereseti kérelmeket terjesztették elő a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdése, 2:43. § a) és b) pontjai, 2:51. § (1) bekezdés a) pontja, 2:52-53.§, 6:519. §, 6:522. § (1)-(2) bekezdése, 6:528. §, valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. tv. (a továbbiakban: Eütv.) 77. § és 244. §-a alapján:

1.) *Személyiségi jogsértés megállapítása* iránti keresetükben kérték megállapítani, az alperes az egészségügyi ellátásával okozati összefüggésben megsértette személyiségi jogaikat azzal, hogy a III. r. felperes születési vállalakadása után nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az elakadt váll kiszabadítására és e felróható magatartásával okozati összefüggésben a III. r. felperes a felkar-idegfonat (plexus brachialis) vongálódásos sérülését szenvedte el és I-II. r. felperesek vagyoni kára bekövetkezett.

A megsértett személyiségi jogként megjelölték

- az I-IV. r. felperesek vonatkozásában az egészséges családban éléshez való jogát, a harmonikus, kiegyensúlyozott és háborítatlan családi (magán) élethez (családban éléshez) való jogát (család intézményének sérthetetlenségéhez fűződő személyiségi jogát); ezen felül
- az I-II. r. felpereseknek az egészséges gyermek felneveléséhez való jogát és a vagyoni viszonyok sérthetetlenségéhez fűződő jogát is; továbbá
- a III-IV. r. felpereseknek az egészséges személyiségfejlődéshez való jogát is; valamint
- a III. r. felperesnek a testi épséghez, egészséghez való jogát és az emberi méltósághoz, önazonossághoz, önbecsülethez való jogát, kiszolgáltatott helyzet elkerüléséhez való jogát is.

2.) *Sérelemdíj* címén az I-II. r. felperesek javára 7-7 millió Ft, III.r. felperes javára 13 millió Ft, IV. r. felperesnek 3,5 millió Ft és ezen összegek 2014. augusztus 20-tól járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

3.) *Vagyoni károk megtérítése* címén kérték az alperes kötelezését

- az I-II. r. felperesek mint egyetemleges jogosultak részére személygépkocsi költség, ápolás-gondozás-felügyelet, háztartási kisegítő, fejlesztéshez kapcsolódó utazás költségei címén 5 évre visszamenően (2014.09.19.-2019.08.19.) összesen 22.695.880, - Ft és az egyes

részösszegek után megjelölt kezdő időpontoktól törvényes késedelmi kamataira, míg a jövőre nézve 2019. szeptember 1-jétől költségtérítő járadék címén havi összesen 505.712, - Ft a „mindenkori KSH inflációval növelt mértékben”; továbbá

- az I. r. felperes részére jövedelemkiesés és GYED-GYES különbözet címén összesen 2.138.960, - Ft és az egyes részösszegek után megjelölt kezdőidőpontoktól törvényes késedelmi kamatai, valamint összesen 440.000, - Ft közjegyzői eljárás költségeivel felmerült kár címén.

[10] Keresetüket arra alapították, hogy az I. r. felperes szülése során a III. r. felperes válla elakadt és alperes az ellátás során nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el, mert az oxytocinos infúzió cseppszámát nem növelte, a nyak köré csavarodott köldökzsinórt nem lazította meg, gátmetszést nem végzett, és a gyermek kiszabadítására szolgáló orvosi műfogásokat nem alkalmazott. Emiatt a III. r. felperes jobb karján karidegfonat sérülést szenvedett, ún. Erb- és Klumpke féle bénulás következett be a jobb karban, amely miatt a beszédfejlődése is elmaradt. A gyermek mozgáskárosodása a keresetben kifejtett személyiségi jogi sérelmeket okozott I-IV. r. felpereseknek, valamint többletköltségeket I-II. r. felpereseknek, jövedelemkiesést I. r. felperesnek.

[11] A jogalap bizonyítására a közjegyzői szakvéleményt csatolták a keresetlevélhez, és annak a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 306. § (1)-(2) bekezdés alapján való felhasználásának engedélyezését kérték. Álláspontjuk szerint ezzel a felperesek a jogalap körében a bizonyítási érdeknek (hátrány, károkozó magatartás ténye, jogellenesség, okozati összefüggés) eleget tettek. Hivatkoztak arra is, hogy az egészségügyi dokumentációt nem megfelelően vezette az alperes, mert a szülési leírásban a köldökzsinór nyakra tekeredése nem szerepel, az csak az újszülött dokumentációból derül ki, továbbá abban a vállelakadás sem szerepel. Az egészségügyi dokumentáció amiatt is aggályos, mert a szülési leírás első oldala kézzel, míg a második géppel írt, kézirással kiegészítve, téves adatot tartalmaz a születés időpontjára, nem írja le a szülés pontos folyamatát. A hiányos és aggályos dokumentáció ezért az alperes kimentésére nem alkalmas.

[12] Kifejtették, hogy a bizonyítás módját a bizonyító fél határozza meg. A közjegyzői szakvélemény a polgári perrendtartás szabályainak megfelelően és az alperestől beszerzett teljes egészségügyi dokumentáció rendelkezésre bocsátásával készült. Álláspontjuk szerint a közjegyzői szakvélemény aggálytalan is és az alperes felróhatóságát is egyértelműen alátámasztja. Ezért a perben a jogalap körében további szakértői bizonyításnak, egyéb bizonyításnak semmilyen formában nincs helye, az alperesnek kell kimentenie magát a felelősség alól. Utaltak arra is, hogy álláspontjuk szerint a felpereseknek elegendő azt igazolni, az egészségkárosodás az egészségügyi ellátás során vagy azzal összefüggésben következett be. Hangsúlyozták, hogy a karidegfonat sérülés legvalószínűbb oka a vállelakadás és a bírói gyakorlat szerint a jogi okozatosság szempontjából a lehetséges és nagyobb valószínűségi oknak van jelentősége. A szülés folyamatának megszakadását, és ezen keresztül a vállelakadás tényét az újszülött szemhéj bevérvzése, arcödémája alátámasztja és a vállelakadásra hajlamosító tényező a magzat nagy súlya is.

Az ellenkérelem

[13] Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte. Védekezése szerint az I. és III. r. felperesek egészségügyi ellátása mindenben megfelelt az Eütv. 77. § (3) bekezdés szerinti elvárható gondossággal történő ellátás követelményének. Nem sértette a felperesek személyiségi jogait, ezért a sérelemdíj és kártérítési igények is megalapozatlanok. Vitatta a kereseti követeléseket az összecszerűség, okozatosság és bizonyítottság tekintetében is.

[14] Tagadta a vállalakadás tényét, így az annak elhárítására szolgáló felperesek által megjelölt intézkedések szükségességét is. Állítása szerint vállalakadás nem történt, a III. r. felperes egy fájásra született meg, ezért nem volt szükség műfogásokra és gátmetszésre sem, amit az is igazol, hogy az I. r. felperesnek gátsérülése sem volt. A III. r. felperesnél a normál szüléseknél szokásos ún. vállkifejtésre került sor, melynek szövődménye lehet 1,5 – 2 %-ban a karideg megnyúlása, sérülése. A felperesek által beszerzett közjegyzői szakvéleményt megalapozatlannak tartotta, szerinte az a sérülés megtörténtéből következtet vissza a vállalakadás bekövetkezésére és megalapozatlanul állapítja meg a vállalakadást a sérülés okaként. Kiemelte, hogy ilyen súlyú magzatnál az arc ödémája, szem bevérvzése gyakori és semmilyen következménnyel nem is járt. A köldökszinór nyakra csavarodás azonnal megoldásra került, ezért nem lett rögzítve a szülési leírásban és az sem járt semmilyen következménnyel, amit az újszülött jó APGAR értéke is bizonyít.

[15] Álláspontja szerint a közjegyzői szakvélemény a megalapozatlanságon túl azért sem vehető figyelembe, mert a közjegyzői eljárásban nem érvényesült a kétoldalúság és esélyegyenlőség elve, valamint a szakvéleményt a felperesek az indítványnak való bírói helytadás előtt csatolták. Ezért is a közjegyzői szakvélemény kirekesztését kérte a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján. Indítványozta igazságügyi szakértő kirendelését a kimentés körében őt terhelő bizonyítás érdekében. A perben beszerzett és kiegészített, a szakértő4 Igazságügyi Orvostani Intézetle által készített szakvéleményt (a továbbiakban: perszakvélemény) aggálytalannak és az állításit és kimentését alátámasztó, aggálytalan szakvéleménynek tartotta.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[16] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és egyetemlegesen kötelezte a felpereseket az alperes részére 2.540.000, - Ft perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a feljegyzett illetéket és költségeket az állam viseli.

[17] Az elsődlegesen vizsgált jogalap körében kiemelte, a felperesek nem általában hivatkoztak arra, hogy a III. r. felperes születési sérülése és az alperes magatartása közti okozati összefüggés, az alperes felelőssége amiatt állapítható meg, mert az alperes nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az I. r. felperes ellátása során. Határozott tényállítást tettek III. r. felperes születése közben történt vállalakadásra, és pontosan megjelölték azt az alperesi mulasztást, amelyre az alperes felelősségét alapítják és a születési sérülést okozta: nevezetesen nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az elakadt váll kiszabadítására, mert az oxytocinos infúzió cseppszámát nem növelte, a nyak köré csavarodott köldökszinórt nem lazította meg, gátmetszést nem végzett, műfogásokat egyáltalán nem alkalmazott. Ebből arra következtetett, hogy ebben a körben kell vizsgálni az I. r. felperes ellátásával, III. r. felperes születésével kapcsolatos tényeket és bizonyítékokat.

[18] A perindítás előtt felperesek által beszerzett közjegyzői szakvéleményt illetően rögzítette, hogy az egyértelműen megállapította a vállalakadást. Erre az eredményből, azaz a sérülés bekövetkezéséből következtetett vissza, az egyéb sérülésekre (arc ödémája, szemhéjbevérzés) és tankönyvi adatokra támaszkodva. Ismertette a perben kirendelt szakértők írásbeli kiegészítő szakvéleményének megállapításait, azzal szembeni alperesi kifogásokat. Megállapította, hogy közjegyzői szakvélemény a kiegészítés ellenére több okból aggályos: a szakvélemény 3-9. oldalán felsorolt dokumentumoknak a perben csatolt orvosi dokumentációval való összevetésére hivatkozással leszögezte, hogy a szakértőknek nem a teljes orvosi dokumentáció állt rendelkezésre; a szakvélemény a sérülés tényéből, azaz az eredményből következtetett a vállalakadásra; olyan tankönyvi forrásokra hivatkozott, melyek egy része nem került csatolásra és a pontos forrás sem került megjelölésre, így ellenőrizhetetlen; valamint ezen aggályok feloldására személyesen csak az egyik szakértő volt meghallgatható, mert a másik a per alatt meghalt. Ezek miatt azt bizonyítékként értékelni nem tudta.

[19] Erre tekintettel a Pp. 307. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással indokoltnak tartotta a perben szakértő kirendelését. A perszakvélemény és írásbeli kiegészítő szakvélemény megállapításait, azzal szembeni felperesi kifogásokat és alperesi észrevételeket ismertette. Az I. r. felperes, tanúl ügyeletes orvos és tanú² szülésznő tanúk vallomásai, valamint a csatolt egészségügyi dokumentáció és a rendelkezésre álló szakvélemények alapján megállapította, hogy a szülés során vállalakadás nem történt. E körben kiemelte, hogy a tanúk meghallgatásából kitűnően a szülés során semmilyen kirívó esemény, vállalakadásra utaló körülmény nem merült fel, míg a felperes által állított, a szülés során vele szemben alkalmazott fizikai erőhatást semmi nem támasztotta alá. A perszakvéleményt aggálytalannak találta, mert a teljes egészségügyi dokumentáció és periratok birtokában készült, köztük a meghallgatott tanúk és felperes nyilatkozatával. Ezeket a szakma szabályai szerint vizsgálta és a dokumentált szülési folyamat alapján aggálytalanul jutott arra, hogy nem történt vállalakadás.

[20] Kiemelte, szakkérdés az, hogy 10 perces kitolási szak alatt 3-5 fájás mellett történhet-e vállalakadás. A perszakvélemény a szülés eseményei láncolatának alapos vizsgálata és magyarázata alapján jutott arra, hogy nem történt vállalakadás, ez csupán a felperes szakismerettel alá nem támasztható feltételezése. Hangsúlyozta, hogy a felek és a szakértők egyező álláspontja szerint vállalakadás esetén a magzat műfogások, segítség nélkül nem tud kiszabadulni. A felperesek pedig e segítség elmulasztására alapították az alperes felelősségét. Rámutatott, a felperesek keresetének kiinduló alapja volt, hogy a magzat válla elakadt, később a per során már keverték a vállalakadás és vállkifejtés fogalmát. Álláspontjuk szerint a vállkifejtés aktív beavatkozás, ezzel kapcsolatban állították, hogy a vállalakadás bizonyított, mert az orvos az elakadt magzatot a szakmai szabályok figyelmen kívül hagyásával mozdította ki a szülőcsatornából műfogások alkalmazása nélkül. Azonban a vállalakadás ténye nem nyert bizonyítást és a vállkifejtés ilyen értelmezése nem alapos, mert a vállkifejtés részét képezi a normális lefolyású kitolási szaknak. A dokumentáció szakmai megfelelőségét is szakkérdésnek minősítette és a perszakvélemény alapján megállapította, hogy a vitatott egészségügyi dokumentáció megfelelő, a szülés folyamata aggálytalanul dokumentált.

[21] A szülés eseményeit, a gyermek állapotában a születését követően észlelt körülményeket és a peradatokat tekintve is aggálytalannak találta a szakvéleményt, mivel ezek sem bizonyítják a vállalakadás bekövetkeztét. Mivel kétségtelennek tartotta, hogy

vállelakadás nem történt, emiatt az oxitocin emelésre, gátmetszésre és műfogásokra sem volt szükség, a köldökzsinórt pedig orvosoltrák, ez szövődményt sem okozott. Erre tekintettel nem volt megállapítható, hogy az alperes személyiségi jogsértést követett el azzal, hogy a vállelakadás után nem a szakma szabályai szerint járt el és emiatt szenvedte el a III. r. felperes a karidegsérülést. A kereset tehát jogalapját tekintve megalapozatlan, ezért további bizonyításra nem volt szükség.

A fellebbezés

[22] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával – tartalmát tekintve rész- és közbenső ítélet meghozatalát kérve – annak megállapítását kérték, hogy az alperes az egészségügyi ellátásával okozati összefüggésben megsértette I-IV. r. felperesek – keresetben megnevezett – személyiségi jogait azzal, hogy a III. r. felperes születésekor bekövetkezett vállelakadás során nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az elakadt váll kiszabadítása során és e felróható magatartásával okozati összefüggésben a III. r. felperes a felkar-idegfonat vongálódásos sérülését szenvedte el, és ezért sérelemdíj fizetési kötelezettséggel, valamint teljes anyagi kártérítési felelősséggel tartozik a felperesek felé.

[23] Tévesnek tartották a bizonyítási teher telepítést, mert az elsőfokú bíróság az ítélet 448., 442. bekezdésében megállapította, hogy a felperesek nem bizonyították az alperes felróhatóságát. Álláspontjuk szerint a felróhatóság körében az alperest terhelte a bizonyítás, neki kellett volna bizonyítani, hogy ellátása megfelelt a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosságnak. Utalva a bírói gyakorlatra kiemelték: A felpereseknek elegendő azt bizonyítani, hogy az egészségkárosodás az alperes által végzett kezelés során következett be, a hiba okának pontos meghatározását a gyakorlat nem várja el. Míg az alperesnek kell bizonyítani, hogy szakmai szabályszegést nem követett el és elvárható gondossággal járt el, vagy a károsodás egyébként is bekövetkezett volna, a hiba okának bizonyíthatatlansága pedig az alperes terhén marad. Kifejtették, hogy noha a felpereseket ennek bizonyítása nem terhelte, ők a közjegyzői szakvéleménnyel bizonyították az alperes felróhatóságát, a károkozó magatartást és okozati összefüggést. A Kúria gyakorlatára utalva (Pfv.21.984/2018. Pfv.21.097/2018.) érveltek azzal is, hogy amennyiben a lehetséges okhoz, különösen a legvalószínűbb okhoz orvosi hiba társul, akkor a kórház felelőssége megállapítható. Az alperesnek eszerint valamennyi lehetséges ok tekintetében bizonyítania kell eljárásának elvárható gondosságát vagy azt, hogy a sérülés szakmai szabályszegés vagy mulasztása hiányában is bekövetkezett volna.

[24] A közjegyzői szakvéleményre és kiegészítésére hivatkozással állították, hogy a perbeli sérülés tipikusan a váll elakadással függ össze, annak az a legvalószínűbb oka, a statisztika szerint 100 ilyen sérülésből 87 esetben. Ezt a bevérzett szem, arc ödéma alátámasztja, mely a szülés stagnálásának bizonyítéka, ami a vállelakadás miatt lépett fel. Maga az egészségügyi dokumentáció is szülési sérülésnek nevezi. Hajlamosító tényezők közül is több fennállt: túlhordás; 4000 gramm várható és 4300 gramm tényleges magzati súly, azaz óriásújszülött; fájásgyengeség; helytelen szülésvezetés.

[25] Álláspontjuk szerint a közjegyzői szakvélemény aggálytalan és jogszabálysértő volt az új szakértő kirendelése. A Pp. 307. § (1) bekezdés c) pontja alapján csak arra volt lehetőség, hogy a közjegyzői eljárásban kirendelt szakértőket rendelje ki a perben a bíróság,

míg a közjegyzői szakvélemény aggályosságául megállapított okok nem álltak fenn. Az ítélet meg sem jelöli, hogy a Pp. 316. § (1) bekezdésében szereplő melyik aggályossági okot tartotta megállapíthatónak. A közjegyzői szakvélemény a 3-9. oldalán csak a releváns dokumentumokat sorolta fel, míg a bíróság nem jelölte meg, hogy melyek hiányoztak. A fellebbezéséhez csatolták az alperes által kiállított I. r. felperesre vonatkozó teljességi nyilatkozatot. A tankönyveket, szakirodalmat a bírói gyakorlat szerint nem kell csatolni, az alperes maga is ezekből idézett és ismeri. Az egyik szakértő halálát illetően pedig nem derül ki az ítéletből, hogy ettől miért aggályos a szakvélemény, más szakértővel esetleges további kiegészítés lehetséges lett volna. Vitatták, hogy a szakértők visszafelé következtettek a sérülésből annak okára. A legvalószínűbb okként a vállalakadást alátámasztotta a szembevérzés, arcödéma, amely a szülés stagnálása miatt következett be, amelynek oka a vállalakadás. A felperesek a legvalószínűbb okot bizonyították. A hiba okát azonban nem nekik kell bizonyítani, részükről elegendő az egészségkárosodás bizonyítása. Az alperes pedig nem adott választ arra, hogy milyen egyéb ok okozhatta a sérülést, ha nem a felperesek által bizonyított legvalószínűbb ok.

[26] Emellett szerintük az elsőfokú bíróság a Pp. 317. § (1) bekezdés *d)* pontjának megsértésével az 54-I. számú végzésében nem tájékoztatta a feleket az aggályosságról és okáról. Kiemelték, hogy a bíróság anyagi pervezetését követően van helye utólagos bizonyításnak a Pp. 220. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján, 15 napos határidőn belül. Az elsőfokú bíróság a 2022. június 21-i tárgyaláson végezte el az anyagi pervezetést, közölve, hogy folytatja a bizonyítást, ezért az alperes 2022. augusztus 18-i szakértő kirendelése iránti indítványa elkészt. Az indítványa a Pp. 275. § (1) bekezdésének sem felelt meg, mert a bizonyítandó tényt és kérdéseket abban nem jelölte meg. Ezek miatt is mellőzni kellett volna új szakértő kirendelését. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság e jogsértések szabálytalansága miatti kifogást indokolás nélkül elutasította és a Pp. 156. § (2) bekezdése megsértésével ezt ítéletében sem indokolta. Mindezek miatt a perszakvélemény beszerzése jogszabálysértő és azt ez okból is figyelmen kívül kell hagyni.

[27] Hivatkoztak az egészségügyi dokumentáció aggályosságára több okból, és a perszakvéleményt e körben is hiányosnak, homályosnak tartották: Az újszülött dokumentációjában szereplő „normál” bejegyzést nem lehet adminisztratív hibának tekinteni, ellentétben áll a „karját lógatja” bejegyzéssel. Az újszülött értesítőben szereplő „szülési sérülést” illetően is téves a szakértői álláspontot; az ugyanis igazolja, hogy a sérülés a szülés közben keletkezett és alperes nem hivatkozhat arra, hogy a sérülés egyéb okokból is bekövetkezhetett. A szülési leírási lap kézzel és géppel írott vegyes formáját is aggályosnak tartották. A perszakvélemény itt is túl általános és nem veszi figyelembe azt peradatot, hogy csak egy szülés zajlott. Szerintük a részletezett módon a dokumentáció nem jöhetett létre. Arra is hivatkoztak, hogy az alperes ellentmondó nyilatkozatokat tett: először azt állította, hogy egy fájásra született meg a magzat, míg később már azt, hogy a fej megszületését követően a váll kifejtése és így megszületése történt egy fájásra. Kiemelték, hogy a szülésleírás nem tartalmazza a vállkifejtés okát és menetét, így az alperes nem bizonyította, hogy ennek során a szakmai szabályok szerint, elvárható gondossággal járt el. Részletesen elemezték a szülési leírás géppel írt oldalán a születési idő dátum és nem óra-perc szerinti feltüntetését és a téves dátumot, a születés pontos idejének (23:30) ismeretlen időpontban kézzel való rávezetését. E súlyos ellentmondások miatt a 10 perces kitolási időtartam szerintük nem állapítható meg. Súlyosan aggályossá teszi a dokumentumot a vállkifejtés oka és a folyamat leírásának hiánya is, valamint a köldökszínór nyakra tekeredésének a leírásból való kimaradása. Ezek tekintetében sem fogadható el szerintük a perszakvélemény válasza.

Emiatt a vállalakadás feltüntetésének hiánya sem igazolja azt, hogy ilyen nem történt. Hangsúlyozták, hogy 100-ból 87 esetben a karidegfonat sérülésnek a vállalakadás az oka. Mindezek miatt nem rekonstruálható az ellátás minden mozzanata, ami sérti az Eütv. 136. § (1)-(2) bekezdéseit és az alperes terhére esik. Ilyen dokumentációra szakvélemény nem alapítható és alkalmatlan az alperes elvárható és szabályszerű eljárásának bizonyítására. Sérelmezték, hogy indítványuk ellenére a bíróság nem rendelte el az eredeti szülési leírás csatolását és ezt nem is indokolta.

[28] A perszakvélemény megállapításait érdemben is aggályosnak tartották és emiatt is mellőzni kérték. Az abban szereplő időbeli levezetéssel szemben a fellebbezésben számításokat végeztek 3-5 fájással számolva, melyből levezették, hogy a 4., 6., 8., 9. percben is a vállalakadás diagnózisa felállítható volt. Ebből következően 10 perc alatt a vállalakadás megvalósulhatott, és ellentmondásos az a szakértői megállapítás, hogy 10 perces kitolási szakkal a vállalakadás bekövetkezése és elhárítása kizárt. Hangsúlyozták: Egyrészt a felek egyező előadása szerint műfogásokat nem alkalmaztak, ezért téves a szakvélemény, amely ezek alkalmazásával jut arra, hogy 10 percbe ez nem fér bele. Másrészt a felperesek nem állították, hogy a gyermek magától kiszabadult. A dokumentáció szerint „vállkifejtés után” született meg, vagyis aktív beavatkozás történt. A felperesek állítása az, hogy vállalakadás történt és az alperes a szakmai szabályok, műfogások alkalmazása nélkül szabadította ki a gyermeket.

A fellebbezési ellenkérelem

[29] Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A beavatkozó nyilatkozatot nem tett.

[30] Az alperes a bizonyítási terhet illetően rámutatott, hogy az elsőfokú ítélet fellebbezésben hivatkozott bekezdései nem erre vonatkoznak, hanem megállapítja, hogy a vállalakadás tényét a felperesek nem bizonyították és a kereset jogalapja nem megalapozott. Az elsőfokú ítélet a 248. bekezdésben határozta meg – szerinte helyesen – a bizonyítási terhet, az alperes pedig ennek megfelelően bizonyította, hogy magatartása nem volt felróható. Azt is hangsúlyozta, hogy a felperesek által nagy számban hivatkozott eseti döntésekben írtak többnyire más tényállás mellett, illetve nem a fellebbezés tartalmára vonatkozóan kerültek megállapításra.

[31] Szerinte a bizonyítási teherrel kapcsolatos kúriai gyakorlatnak is megfelel az elsőfokú ítélet. Az indítványára beszerzett perszakvélemény ugyanis kellő alapul szolgált a vállalakadás bekövetkezésének megítélésére és egyben a sérülés legvalószínűbb lehetséges okára vonatkozó megállapítás és döntés meghozatalára. Ennek alapján a felpereseknek a sérülés legvalószínűbb okára, valójában szerintük a kizárólagos okára való hivatkozása nem megalapozott.

[32] A közjegyzői szakvéleményt illetően fenntartotta, hogy az esélyegyenlőség nem volt biztosított, beszerzése nem felelt meg a közjegyzői nemperes törvényben írt feltételeknek és a Pp. szabályaival ellentétesen bírói engedély előtt nyújtották be, ezért az a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján bizonyítékként nem vehető figyelembe.

[33] Álláspontja szerint megalapozatlan a közjegyzői szakvélemény aggálytalanságára és új szakértő kirendelésének jogszabálysértő voltára vonatkozó fellebbezési érvelés is:

Kiemelte, hogy a közjegyzői szakvéleményt készítő szakértők perben való kirendelése a Pp. 307. § (1) bekezdés c) pontjának megfelelően megtörtént, a feltett kérdésekre kiterjedő szakvéleménnyel szembeni kifogások tisztázására pedig a Pp. 313. § (2)-(3) bekezdésének megfelelően szóbeli meghallgatásokra is sor került. A meghallgatás az aggályok eloszlatására nem volt alkalmas, sőt azt erősítette.

Az aggályosságot megalapozó okokat részletesen kifejtette, és azokat szerinte az elsőfokú bíróság is helyesen határozta meg. Kiemelte, hogy mind a kiegészítő szakvélemény, mind a szakértői meghallgatás azt állította, hogy a sérülés ténye önmagában igazolja a vállalakadást, más ok nem lehetséges. A szakértő tehát valóban a sérülésből következtetett vissza annak okára. A típusos okként megjelölt vállalakadással szemben kiemelte, hogy a perszakvélemény szerint is a sérülés bekövetkezte, de a szemhéj bevérzés, arcödéma sem bizonyítja a vállalakadást, sőt az még akár császármetszés esetén is bekövetkezhet. A felhívott tankönyvi rész a magzati váll elakadását taglalja és ennek körében hivatkozik a sérülés esetleges bekövetkezésére. Tehát egy kiragadott megállapítás és nem jelenti, hogy a sérülés kizárólagos oka a váll elakadása. Hangsúlyozta, hogy a szakirodalom szerint a sérülések 13-47 %-át nem a vállalakadás okozza, így az esetek számottevő részében, közel a felében a sérülés vállalakadás nélkül is megvalósul. A perszakvélemény által is megerősített állítása szerint az elakadást a szemhéj bevérzés, ödéma sem támasztja alá, ezek nagy súlyú magzat esetén normális kitolási szakban is létrejöhetnek.

Az aggályos közjegyzői szakvélemény miatt ezért a Pp. 315. § (1) bekezdése alapján jogszerűen rendelt ki az elsőfokú bíróság új szakértőt az alperes indítványára. Hangsúlyozta, hogy a Pp. szakértőkre vonatkozó szabályainak ettől eltérő értelmezése lehetetlenné tenné az *alperes, mint önálló bizonyító fél* számára a bizonyítást, hisz az alperes nem csupán „mögöttes”, a bizonyító fél ellenfele, hanem önálló bizonyítási kötelezettséggel terhelt fél az eljárásban.

[34] Az új szakértő kirendelésével kapcsolatban hivatkozott egyéb eljárási szabálysértések közül a Pp. 317. §-ában foglalt anyagi pervezetés elmulasztását illetően rámutatott, a felperesek nem jelölték meg, hogy az aggályosságáról való bírói tájékoztatás megtörténte esetén milyen egyéb eszközük, indítványuk lett volna az aggályok feloldására, melytől a bíróság őket a tájékoztatás elmaradásával elzárta. Az aggályosság kiküszöbölésére szolgáló összes eljárásjogi eszköz ugyanis kimerítésre került. Az alperes szakértő kirendelése iránti indítványának a Pp. 220. §-ában foglalt utólagos bizonyítás szabályai alapján való elkészttségére való felperesi hivatkozás pedig azért megalapozatlan, mert az alperes már írásbeli ellenkérelmében szakértő kirendelését indítványozta, mint a perben reá háruló bizonyítási teher alapján önálló bizonyító fél; indítványát mindvégig fenntartotta. A kérdések előterjesztésére felhívó 54-I. számú végzésben megadott, a kézbesítéstől számított 20 napos határidőt sem mulasztotta el, figyelemmel az ítélezési szünet határidőszámítási szabályára. Rámutatott a felperesi érvelés azon ellentmondására is, hogy egyrészt az anyagi pervezetés elmaradására hivatkozik, másrésztől az ettől számítandó határidő elkészttségét állítja. A bizonyítási indítvány tartalma is megfelelt a Pp. 275. §-ának, mivel korábban, az indítvánnyal egyidejűleg azokat is megjelölte, majd a közjegyzői szakvéleménnyel kapcsolatos perbeli

bizonyítást követően és arra figyelemmel kapott bírói felhívást kérdései előterjesztésére. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen utasította el a felperesek szabálytalansági kifogásait, az ítéletben való indokolás elmaradása pedig nem teszi a szakértő kirendelést jogszabálysértővé és a perszakvéleményt mellőzhetővé.

[35] Az egészségügyi dokumentáció felperesek által állított aggályosságával szemben hangsúlyozta, hogy a felperesek a perszakvélemény elkészültét követően indítványoztak csak kérdést ezzel kapcsolatban, míg fellebbezésükben a kiegészítő szakvélemény 5. kérdésre adott válaszát idézik, figyelmen kívül hagyva a 4. kérdést és arra adott választ, valamint az alapszakvélemény 1-3. kérdésekre adott válaszát. A felperesek tehát megalapozatlanul hivatkoznak arra, hogy a perszakvélemény azért nem látja megállapíthatónak a vállalakadást, mert az az egészségügyi dokumentációban szerepel; emiatt a perszakvélemény nem hiányos és nem ellentmondásos.

[36] A dokumentáció tartalmát megkérdőjelező érvelést is megalapozatlannak tartotta:

Az újszülött dokumentációjában tett téves bejegyzést illetően arra hivatkozott, hogy az az első észlelés alapján történt, de még aznap szakorvos által korrigálásra került és a dokumentációjában kezdetektől mindvégig szerepelt karjának lógatása. A perszakvélemény 6. pontja részletesen ismerteti a szakmai gyakorlatot az újszülött ápolási dokumentációjába való adatbevitelt illetően és indokát adja az eltérésnek. Továbbá ez nem alkalmas az orvosi dokumentáció egyéb tartalma helyességének megengedésére; különösen, hogy az nem a szülésre, hanem az újszülöttre vonatkozik.

A szülési értesítőben szereplő szülési sérülés kifejezés és BNO kód pedig csupán egy állapotleírás, ami nem fedí le a sérülés okát, és hogy ez milyen mechanizmus révén keletkezett, amit a perszakvélemény is alátámaszt.

A szülési leírásban a köldökzsinórt valóban nem rögzítették, de ez nem okozott problémát a szülésben, ettől nem válik aggályossá a dokumentáció. Az alperes a fájások számáról sem tett szerinte ellentmondó nyilatkozatot, csupán pontosította, megmagyarázta korábbi nyilatkozatát. Az irat valóságtartalmát önmagában nem teszi kétségesé, hogy egyik oldala kézzel, másik oldala géppel készült. Figyelemmel arra is, hogy az egyéb dokumentáció szerint ezek valóságos adatok. Rámutatott, hogy a felperes által itt is hivatkozott Győri Ítéltábla ítéletéből idézett rész valójában a felperes előadása, míg az ítéltábla jogerős döntésében a dokumentum kézzel és géppel történő vezetését nem tartotta aggályosnak. A szülés mozzanatait és a megszületés tényleges időpontját kétséget kizáróan tartalmazza a szülés észlelési lap táblázatos része és a szülési leírás, ezért megalapozatlan és rosszhiszemű annak megkérdőjelezése. A születési nap második oldalon feltüntetett 2014.08.29-i dátuma – a helyes 2014.08.19. dátum helyett – nyilvánvaló gépelési hiba, ami minden más egybevágó dokumentum mellett nem alkalmas a dokumentum egyéb részeiben szereplő adatok valóságának megengedésére. A vállkifejtés minden perbeli adat szerint a normál szülés része, ezért alkalmazásának tényén túl okának, folyamatának leírását a dokumentációban nem kell feltüntetni. Az alperes sikeresen bizonyította: valószínűtlen, hogy vállalakadás következett be a születés során. Erre semmilyen dokumentáció nem utal, de nem azért, mert a dokumentáció nem megfelelő, hanem mert ilyen nem is történt, azt csupán a felperesek feltételezik. Kiemelte, a felperesek a közjegyzői szakvéleménnyel lényegében szembe helyezkedve most

már a vállkifejtést próbálják helytelen szülésvezetésnek beállítani, noha a közjegyzői szakvélemény azt maga is a normál szülés részének minősítette. A felperesek által bekövetkezettnek feltételezett válllelakadás elhárítására alkalmazott szakszerűtlen vállkifejtésnek sincs semmilyen bizonyítéka, csupán a felperesek feltételezése, melynek alátámasztására és az aggálytalan perszakvélemény megengedésére az I. r. felperes szülést követő 6 évvel későbbi bizonytalan vallomása nem alkalmas.

A dokumentáció tehát az alperes szerint megfelel az Eütv. 136. §-ának, a felperesek kifogásai nem alkalmasak valóságtartalmának megkérdőjelezésére. A felperesek által hivatkozott eseti döntések pedig eltérő tényállás mellett születtek, melyekben megalapozottan megállapítható volt a dokumentáció hiányossága és e hiányosságot nem lehet tanúval bizonyítani.

[37] Hangsúlyozta, a perszakvélemény valószínűtlennek minősíti a válllelakadást, mert a 10 perces kitolási szakba nem fér bele a válllelakadás diagnosztizálása és elhárítása. A szakvélemény – a felperesek hivatkozásával szemben – részletes szakmai magyarázatát adta annak, miért zárja ki a válllelakadás lehetőségét. Aszerint ugyan a karidegfonat sérülés legerősebb kockázati tényezője valóban a válllelakadás, de az esetek számottevő részében a sérülés nélkül is létrejöhet. Önmagában a sérülés nem igazolja sem a válllelakadást, sem helytelen szülésvezetést. Rámutatott, hogy a perszakvélemény a szülés mozzanatainak objektív levezetését tartalmazza. Ezzel szemben a fellebbezésében végzett számítások nem veszik figyelembe a koponya megszületéséhez szükséges fájási tevékenység időtartamát, továbbá a válllelakadás diagnózisához szükséges időtartamot, ami a szakvélemény szerint és a felperesek állításával szemben nem „azonnal látható”. Ezért minden mozzanatra a legkisebb időtartammal számolva is megalapozott az a perszakértői megállapítás, hogy 10 perc kitolási szakba nem fér bele a válllelakadás diagnózisának felállítása és elhárítása. Hangsúlyozta, hogy a felperesek szakkérdésre vonatkozó előadása csupán a fél egyoldalú előadásának minősül a szakvéleménnyel szemben. Rámutatott arra is, hogy elsőfokon a kitolási szakra vonatkozó levezetésüket a felperesek csak a kiegészítő perszakvéleményt követően adták elő. Akkor is csak észrevételként, és nem indítványozták e körben a szakvélemény további kiegészítését a saját állításuk és a szakvélemény közti ellentmondás feloldására, állításuk igazolására.

Az ítéltábla döntése és indokai

[38] A fellebbezés – a felek másodfokú eljárás során anyagi pervezetéssel tisztázott nyilatkozataira és a bizonyítás kiegészítésére is figyelemmel – nem alapos.

[39] Mindenekelőtt az ítéltábla a felpereseknek a perszakvéleményre az elsőfokú eljárásban tett észrevételeiben megjelenő, majd a fellebbezésben is szereplő utalásaira, érveire figyelemmel a fellebbezési tárgyaláson nyilatkoztatta a felpereseket arról, hogy mire alapítják keresetüket. Nyilatkozatuk szerint azt arra alapították, hogy az alperes a szülés levezetése során nem a szakma szabályai szerint járt el és ez okozta a III. r. felperes sérülését, amelynek legvalószínűbb (80%-ot meghaladó) oka a válllelakadás. Minden lehetséges okot vizsgálni kell azonban „a bíróságnak” az irányadó gyakorlat szerint. Keresetüket nem kizárólag a válllelakadás bekövetkezésére alapították. A dokumentációban ugyanis nem szerepel a válllelakadás, ami ezt kétséget kizáróan bizonyítaná és abból az sem derül ki, hogy ez vagy valami más volt a sérülés oka. Erre alapítják azt a következtetést, hogy a helytelen szülésvezetés volt a sérülés oka. Hangsúlyozták, jogi érvelésük arra irányul, hogy

valószínűségi perről van szó és a legvalószínűbb ok a vállalakadás, ugyanakkor alkalmazni kell az ilyen tárgyú perekre vonatkozó szabályokat és vizsgálni kell az egyéb okokat is. Szerintük a perszakvéleményre elsőfokon tett észrevételekben alapították a keresetet a vállalakadáson túl egyéb lehetséges okokra is. Utaltak rá, hogy az alperes sem jelölt meg más lehetséges okot, amelyre további bizonyítás lett volna folytatható.

[40] Az alperes ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a felperesek egyedüli okként a vállalakadásra hivatkoztak, e kereseti kérelemnek megfelelő volt az alperes bizonyítása. Hangsúlyozta, a felperesek hivatkozásai nem adnak alapot keresetmódosításra, a bíróságnak a kereseti kérelemről kell döntenie.

[41] Az ítéltábla a fentiekre is figyelemmel és az ítékezés alapjául szolgáló perszakvélemény teljességi, az ítéleti bizonyossághoz szükséges meggyőződés kialakítása tekintetében felmerülő kétségek eloszlatása érdekében a fellebbezési tárgyaláson a Pp. 364. § folytán alkalmazandó Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontja alapján tájékoztatta az alperest, hogy az őt terhelő kimentés körében indokoltan látja: egyrészt a normál szülés részét képező vállkifejtés megfelelő dokumentálásának tisztázását, másrészt annak feltárását, hogy vállalakadás esetén a szakmai szabályok szerinti műfogások nélkül (túl aktív beavatkozással, erőszakos extrakcióval) vállkifejtéssel kimotozható-e a magzat a szülő csatornából. Egyúttal a Pp. 321. § (1) bekezdése alapján elrendelte a szülési leírás eredeti példányának csatolását, amit az elsőfokú bíróság megalapozatlanul és indokolás nélkül elmulasztott.

[42] A szülési leírás alperes által csatolt eredeti példány alapján az ítéltábla megállapította, hogy az mindenben egyezik az elsőfokú eljárásban csatolt és a perszakvélemény, ítélet alapjául vett másolati példánnyal. A felperes megalapozatlanul vonta kétségbe annak hitelességét és valósággal való egyezőségét.

[43] A másodfokú eljárásban beszerzett – a felperes elsőfokú eljárásban tett észrevételei és fellebbezési hivatkozásai figyelembevételével készült – kiegészítő szakvélemény alapján az ítéltábla megállapította: A vállkifejtés szülési leírásban való feltüntetése, oka és leírása nem kötelező és annak feltüntetése nem is utal szövődményre, vállalakadásra, mivel az az élettani (normál) szülés része és nem azonos az elakadt vállak vállalakadásnál való kifejtésével. A perbeli esetben vállkifejtés történt. Amennyiben valóban vállalakadás történik, akkor a McRoberts műfogás, ennek eredménytelenségét követően Woods-féle műfogás, és ennek sikertelensége esetén végső megoldásként a magzat visszatolása mellett császármetszés alkalmazható, ami már a magzatra nézve rendkívül rossz kilátással jár. Mindezen műfogások elvégzése minimum 5 perc, de akár 30-40 perc időt is igényel, ám szakszerűen elvégzett műfogások mellett károsodhat a magzat legalább 2,92 %-os eséllyel. Mindezen műfogások nélkül azonban a magzat nem tud megszületni, csak a magzat húzása vállalakadás esetén gyakorlatilag nem elegendő a megszületéséhez. A karidegfonat sérülése kialakulhat nagy magzat esetén a hüvelyen történő áthaladáskor is, és az ilyen sérülések 42 %-ban vállalakadás nélkül keletkeznek. A normál szülés részét képező vállkifejtés során is sérülhet a karidegfonat, de maga a vállkifejtés a vállalakadás megoldására nem alkalmas. A sérülés nem jelenti szükségszerűen sem a vállalakadás, sem a szakszerűtlen szüléslevezetés megtörténtét. Az időbeli szükségletet illetően – mivel műfogások nélkül, a magzat húzásával, vállkifejtéssel nem lehetséges a magzat megszületése vállalakadás esetén – 10 perces kitolási szakban a vállalakadás felismerése és műfogásokkal való elhárítása nem valószínű. A koponya

megszületését követően ugyanis meg kell várni a következő fájást, ha ekkor sem születik meg a váll, akkor véleményezhető válllelakadás. Ekkor kell először az első műfogást (McRoberts-féle műfogás) alkalmazni, amihez megint meg kell várni a következő fájást. Mindezen folyamatok 10 percnél tovább tartanak még többedszerre szülő nőnél is.

[44] A fentiekre is figyelemmel az ítéltábla – a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörén belül eljárva – lényegében a felperes valamennyi fellebbezi hivatkozását megalapozatlannak tartotta.

[45] Elsődleges kérdés volt a bizonyító fél személyének és a bizonyításra szoruló tények meghatározása, amire a Pp. 265. § (1) bekezdésében megfogalmazott bizonyítási érdek szabálya irányadó. Ezt mindig az alkalmazandó anyagi jog és az adott ügyben érvényesített jog, valamint a kereset és védekezés tartalma alapján kell és lehet megítélni. Az ítéltábla irányadónak tekintette az e tárgyú perekben (ún. orvosi műhiba perek) kialakult és hivatkozott kúriai gyakorlatot (Pfv.21.984/2018., Pfv.21.097/2016.), mely szerint – az általános szabálytól eltérően a bizonyítási terhet megfordítva – az egészségügyi ellátó alperesnek kell a felróhatóság kimentése körében az egészségkárosodás minden lehetséges okára vonatkozóan bizonyítani, hogy az ellátás során a szakmai szabályokat betartva és az elvárható gondossággal járt el, vagy a hátrány enélkül is bekövetkezett volna. E gyakorlatot kodifikálta a Pp. 265. § (3) bekezdésében szabályozott bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye (és az ahhoz szorosan kapcsolódó Pp. 184. § szerinti állítási szükséghelyzet). A Pp. 265. §-ához fűzött törvényi indokolás is az orvosi műhibaperekben az EBH2009. 1956. számon megjelent határozatban kimondott és azóta többször megerősített (pl. Pfv. 21.984/2018.) bírói gyakorlattal indokolja a bizonyítási terhet megfordító jogintézmény bevezetését. Abból kiindulva, hogy az e tárgyú jogvitákban a kirívóan információ-aszimmetrikus helyzet folytán az állítási és bizonyítási kötelezettség tekintetében gyengébb és hátrányos pozícióban lévő felet mentesíti eljárási kötelezettségei alól. A jelen perben is tehát *az alperes volt a bizonyító fél*, amint arra maga az alperes is helyesen hivatkozott mind az elsőfokú, mind a fellebbezési eljárásban.

[46] A bizonyító fél személyének pedig az adott ügyben azért van kiemelkedő jelentősége, mert a kétségkívül szakértői bizonyítást igénylő jogvitában egyrészt a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a bizonyító fél joga (és érdeke) a szakértői bizonyítást indítványozni, másrészt a Pp. által szabályozott három egyenrangú szakértői bizonyítási módból választani (Kúria Pfv.20.504/2023/10.) és a választott szakértői bizonyítási módot a Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a bizonyítási indítványában megjelölni. A Pp. 306. § (1) bekezdése és a Pp. 307. § (1) bekezdés *a)* pontja kifejezetten tartalmazza is, hogy a *bizonyító fél* indítványozhatja más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének felhasználását, illetve a perben szakértő kirendelését. Ehhez kapcsolódik a Pp. 316. § (3) bekezdésének utolsó fordulata, mely szerint a törvény rendelkezése ellenére vagy a jelen fejezetben (XXI. Fejezet) foglalt rendelkezések megsértésével más eljárásban kirendelt szakértőtől származó szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe. A Kúria Pfv.20.625/2023/6. számú döntésében (megjelent BH2024. 134.) elvi éllel mondta ki lényegében azt, hogy – a szakvélemény kiegészítése iránti indítvány kivételével – *ha nem a bizonyító fél terjeszt elő szakértői bizonyítási indítványt, a bíróságnak az indítvány teljesítését mellőznie kell*. Míg a Pp. 316. § (3) bekezdésében megfogalmazott rendelkezés értelmezését illetően arra mutatott rá a Kúria Pfv.21.073/2023/7. és Pfv.20.154/2022/8. számú határozataiban, hogy e törvényi feltétel fennállása esetén a szakvéleményt a jogsértés a bizonyításra való alkalmasságától fosztja meg, és *kizárja annak bizonyítékként való felhasználását, azaz a bíróság az ilyen*

szakvéleményt a bizonyítás eredményének mérlegelésekor semmilyen módon nem veheti figyelembe.

[47] A fentiekből következően a jelen ügyben – mivel nem ők a bizonyító fél – a Pp. 306. (1) bekezdése szerint a *felperesek nem voltak jogosultak a közjegyzői szakvélemény felhasználását indítványozni*, és ezzel szakértői bizonyítási módot választani. A közjegyzői szakvéleménnyel kapcsolatos bizonyítást a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróságnak mellőzni kellett volna, míg a közjegyzői szakvélemény és kiegészítéseinek eljárásjogi és érdemi értékelése szükségtelen volt, mert *a közjegyzői szakvélemény bizonyítékként való figyelembevétele kizárt* a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján.

[48] Erre tekintettel az ítéltábla egyrészt mellőzi az elsőfokú ítéletből a közjegyzői szakvélemény aggályosságával kapcsolatos indokolást; másrészt nem volt jelentősége a felek által a fellebbezési eljárásban tett erre vonatkozó hivatkozásainak sem. Csupán azt emeli ki, hogy jelen esetben valójában nem a Pp. 315. § (1) bekezdése szerinti *új szakértő* kirendelésére került sor a perszakvélemény beszerzésével, hanem az alperes mint bizonyító fél indítványa alapján a *szabályszerű szakértői bizonyítás lefolytatása kezdődött meg*. Megjegyzi az ítéltábla, hogy amennyiben a közjegyzői szakvéleményt készítő szakértők perben kiegészített szakvéleményének az aggályossága vizsgálható lett volna, és az indokolta volna a szakvélemény kirekesztését és új szakértő kirendelését, akkor ezen indítvány megtételére is csak az alperes mint bizonyító fél lett volna jogosult. Emiatt sincs jelentősége a fellebbezésben hivatkozott anyagi pervezetés elmaradásának, hisz a felperes akkor sem indítványozhatta volna perszakértő kirendelését, míg az alperes maga kérte annak kirekesztését és megtette indítványát (az 54. számú jegyzőkönyv 7-8. oldalán kifejezetten hangsúlyozva, hogy ő a bizonyító fél). Rámutat végül az ítéltábla, hogy mindezekből következően – mind a közjegyzői szakvéleményt, mind a perszakvéleményt illetően – a *felpereseknek a közjegyzői szakvéleményre alapítottan megtett szakmai kérdésekkel kapcsolatos állításai, érvei, szakirodalmi hivatkozásai a perben csupán mint a fél szakkérdésben kifejtett szakmai álláspontja vehető figyelembe*, amelynek értékelése alapvetően szakértői kompetenciába tartozik. Az ítéltábla ennek megfelelően rendelte el a perszakvélemény kiegészítését és tette feladatává egyebek mellett a felperes szakmai állításainak, érveinek szakmai szempontból való értékelését.

[49] Az elsőfokú bíróság tehát helyesen járt el, amikor az alperes bizonyítási indítványa alapján a perben szakértőt rendelt ki. Megalapozatlanok a fellebbezés ezzel kapcsolatos eljárási szabálysértésekre vonatkozó hivatkozásai is. Azt ugyan alappal sérelmezi, hogy e körben az elsőfokú bíróság elmulasztotta határozatának indokolását, ám ez orvosolható a másodfokú bíróság által, mivel a rendelkezésére álló adatok vizsgálatával a kifogások megalapozottságának kérdése eldönthető.

Tévesen hivatkoztak a felperesek az utólagos bizonyítás szabályainak megsértésére, mivel az alperes a szakértő kirendelése iránti indítványát nem az 54. sorszámú jegyzőkönyvben, az érdemi tárgyalási szakban terjesztette elő, hanem már a perfelvételi szakban. A kereset közlésére benyújtott írásbeli ellenkérelmében kérte, hogy a bíróság „a perben szerezzen be független igazságügyi orvosszakértői véleményt” (III. Bizonyítás című részben 3. oldal) azzal, hogy az NSZKI kirendelését ellenezte és a kérdéseket a meghallgatások után tudja előterjeszteni. Visszontválaszában (2. oldal) már kifejezetten a közjegyzői szakvélemény kirekesztését kérte a Pp. 316. § (3) bekezdésére hivatkozással, a szakértő kirendelése iránti

indítványát nem vonta vissza, csupán – nyilvánvalóan a kirekesztés iránti indítványa elutasítása esetére – a közjegyzői szakvéleménynek az azzal szembeni kifogásai miatti kiegészítését is kérte (3. oldal). Végül a perfelvételi tárgyaláson az alperes fenntartotta az ellenkérelemben foglalt bizonyítási indítványokat (3. és 4. oldal), és kifejezetten nyilatkozott, hogy a már előadott okok miatt az alperes új szakértő kirendelését indítványozza (5. oldal).

E nyilatkozataival a Pp. 275. § (1) bekezdésének megfelelően mind a bizonyítani kívánt tény, mind a bizonyítási eszközt megjelölte.

A feltenni kívánt kérdéseket illetően pedig nem eshet az alperes terhére az elsőfokú bíróság azon mulasztása, hogy – noha az alperes azok későbbi előterjesztését jelezte – azok benyújtására az alperest nem hívta fel hiánypótlás keretében a perfelvétel lezárásig, valamint helytelenül a közjegyzői szakvélemény felhasználását engedélyezte 20-I. számú végzésével és e körben kezdte meg a szakértői bizonyítást. Az alperes ugyanakkor a közjegyzői szakvélemény perbeli írásbeli kiegészítését követően bírói felhívára benyújtott 21. sorszámú beadványában megismételte szakértő kirendelése iránti indítványát, melyben a feltenni kért kérdéseket is feltüntette. E kérdések kerültek kiegészítésre a közjegyzői szakvéleménnyel kapcsolatos bizonyítás bíróság általi folytatását követően az 54-I. sorszámú, alperesnek 2022. július 15-én kézbesített végzés alapján bírói felhívásra, a megadott 20 napos határidőn belül, figyelemmel az ítélezési szünetre. Rámutat az ítéltábla, hogy a Pp. 307. § (2) bekezdésének második mondata kifejezetten megengedi a félnek az indítvány kiegészítését a kirendelésig; ezt nem köti bírói felhíváshoz sem.

[50] Az ítéltábla megalapozatlannak találta a szakértői bizonyításhoz és az ítékezéshez alapul vett *egészségügyi dokumentáció* aggályosságára, nem megfelelőségére irányuló fellebbezési érveket is és a bizonyítékok mérlegelése alapján alkalmasnak találta mind megalapozott szakvélemény elkészítéséhez, mind az ítékezés alapulvételéhez.

Kiemeli, hogy a felperesek a perfelvételi szak során a keresetlevélben és válasziratban az egészségügyi dokumentációt csak abból a szempontból kifogásolták, hogy a szülési leírásban a vállalakadás és köldöksínór nyakra tekeredése nem szerepelt, és azt egyebekben a közjegyzői szakvélemény alapjául is elfogadhatónak tartották. Ezzel kapcsolatos kérdés sem a közjegyzői szakvélemény vonatkozásában, sem a perszakértő kirendelésekor nem volt. Csak a – felperesek számára kedvezőtlen – perszakvélemény benyújtását követően hozták fel hangsúlyosan a fellebbezésben is hivatkozott kifogásokat és egészítették ki érveiket abba az irányba, hogy a 10 perces kitolási szak valóságát kétségessé tegyék, valamint a hiányos dokumentációt az alperes felelősségére és terhére értékelendővé tegyék.

Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a bírói gyakorlat szerint önmagában a dokumentáció esetleges hiányossága nem alapoz meg alperesi felelősséget, hanem annak azon eljárásjogi jogkövetkezménye van, hogy a bizonyítási teher szabályának megfelelően a felróhatóság kapcsán *lényeges tény* bizonyíthatatlanságát az egészségügyi szolgáltató terhére kell értékelni (Kúria Pfv.20.685/2022/5., Pfv.20.420/2021/3.). Értelemszerűen a teljes bizonyítási anyag összességében és egyenként való mérlegelésének részeként. Emellett az ítéltábla álláspontja szerint a dokumentációval kapcsolatos törvényi követelmény [Eütv. 136. § (1) bekezdése és (2) bekezdés *n*) pontja] alapján az az elvárás, hogy az alkalmas legyen funkciója betöltésére: az ellátás folyamatának és minden olyan tény, adat rögzítése, ami a beteg gyógyulására

befolyással lehet. Ennek megítélésekor általában a teljes dokumentációt és nem egy-egy kiragadott iratot önmagában kell értékelni, mégpedig az adott jogvita tartalma szempontjából.

[51] Az adatszolgáltatás körében kiadott szülési értesítőben a szülési sérülés és fajtájának feltüntetése csupán a sérülés leírása és csak e (perben nem is vitatott) tényről rögzíti. Egyben éppen azt igazolja, hogy az alperes észlelte és rögzítette is a sérülést; mégpedig nem csak itt.

Az újszülött dokumentációjában szereplő első bejegyzés („normál izomtónus”) sem teszi ezt kétségessé. Ez közvetlenül az újszülöttszályra való felvételekor a betegregisztráció részeként készült iratban szerepel, ám az újszülött későbbi – ideértve az aznapit is – ápolási dokumentációjában, kór-és lázlapján ápolói és szakorvosi bejegyzés formájában is szerepel az egyik karjával kapcsolatos probléma.

A köldökzsinór nyakra tekeredése valóban nem szerepel a szülési leírásban, ám ez nem vitatottan semmilyen következménnyel nem járt, amit a jó APGAR értékek és a későbbi vizsgálatok is igazolnak. A szülési folyamatban tehát nem játszott szerepet, a dokumentáció így – a fent kifejtettek alapján – enélkül is alkalmas az Eütv. 136. §-a szerinti funkciójának betöltésére és azt aggályossá sem teszi.

A szülési leírásban szereplő vállkifejtés okának és folyamatának rögzítése nem hiányosság, mivel az minden perben rendelkezésre álló adat, sőt az általános ismeretek szerint is általában a normál szülés rutinszerű része.

Végül a leírás kézi és gépi vezetése sem tette aggályossá az iratot. Az ítéltábla által beszerezett eredeti irat alapján a csatolt másolattal való teljes egyezés állapítható meg. Kiemeli az ítéltábla: Egyetlen lap első és második oldalán szerepel a teljes leírás. A gépi második oldalon szerepel a két orvosi aláírás (közülük a szülésvezető orvos, orvos1 már külföldön él). A kézi első oldal táblázatos részébe kézzel írt egyes számadatok is teljes egyezőséget mutatnak a gépi oldalon szereplő adatokkal. A születés dátuma a kézzel írt első oldalon helyesen (2014.08.19.) szerepel, a gépi második oldalon pedig nyilvánvalóan egy szám elütés történt a dátumban (2014.08.29.) A születés időpontja a kézi első oldalon kétszer is szerepel (23:30), míg a méhszáj eltűnésének időpontja a gépi és a kézi oldalon is azonos időponttal (23:20) feltüntetésre került, ami 10 perc kitolási szakot jelent és került rögzítésre a kézi oldalon is. Az ítéltábla összevetette a születési időpontot (23:30) egyéb iratokkal, különösen a gyermek újszülött osztályra való felvételekor és ott léte alatti egyéb dokumentumokkal is és az ott szereplő adatokkal, időpontokkal is összhangban állónak találta ezeket az adatokat. Az ítéltáblában mindezek alapján – a felperesek sugallatával ellentétben – semmilyen kétely az irat esetleges manipulációját, az abban szereplő adatok valóságát illetően nem merült fel.

[52] Mindezek után és alapján vizsgálta az ítéltábla, hogy a jelen perben – a felperesek elsőfokú eljárás végén tett nyilatkozataira és a felek fellebbezési eljárásban tett nyilatkozataira is figyelemmel – *mely tények bizonyítása szükséges*, a bírói gyakorlat szerint az alperes oldalán nyugvó bizonyítási érdek alapján a felróható magatartás alól való kimentés körében mit kell vizsgálni és mire kell kiterjednie a perszakértői bizonyításnak. A felperesek alapvetően helyes hivatkozása szerint a bírói gyakorlat alapján az alperesi kimentésnek ki kell terjednie a sérelem valamennyi lehetséges okára, különösen a legvalószínűbb okra, ha az

okok bizonytalanok. Jelen eset azonban azért és annyiban speciális, hogy a felperesek a keresetben konkrét állítást tettek a legvalószínűbbként hivatkozott okra (nevezetesen a vállelakadás), és az alperes által elkövetett orvosszakmai mulasztásokra, valamint valamennyi kereseti kérelmük ennek megállapítására és az ezzel okozati összefüggésben keletkezett sérelemdíj és vagyoni károk megtérítésére irányult. Ez nem tette őket bizonyító féllé és – a felperesek álláspontjával ellentétben – nem jogosította őket a bizonyítás alperestől való átvételére és a szakérői bizonyítási mód meghatározására. A bizonyítási terhet tehát ez a körülmény nem fordította meg (vissza), a bírói gyakorlatnak megfelelően továbbra is az alperest terhelte a kimentés körében a bizonyítás, amivel tisztában is volt. Viszont azzal a következménnyel járt az ítéltábla megítélése szerint, hogy lényegében erre a beszűkített körre terjedt ki az alperes kimentési bizonyítása, ami egyébként a legvalószínűbb okra kiterjedő kimentési bizonyításnak is megfelelt egyidejűleg.

[53] Ezzel összefüggésben az ítéltábla az alábbiakra is utal:

Az alperesnek a konkrét keresettel szemben kell védekeznie, azaz a kereseti kérelem és annak tényalapja tekintetében kell a védekezését megalapozó állításait és bizonyítékait megjelölni. A felperesek a perfelvétel lezárásig előadott keresethez képest megalapozatlanul próbálták úgy beállítani nyilatkozataikat utóbb, hogy a kereset az abban írtaknál tágabb kört fed le, a szakszerűtlen szülésvezetés vagy legalább szakszerűtlen vállkifejtés volt a III. r. felperes sérülésének oka és ezzel okozott személyiségi jogi és vagyoni sérelmeik (is) képezik a kereset és per tárgyát. Nyilvánvaló, hogy a sérülés okaként megjelölt és bekövetkezettnek állított vállelakadás műfogások nélküli kezelése is a szakszerűtlen szülésvezetés egyik lehetséges megvalósulási formája. Ám nem tekinthető úgy, hogy a felperesek ezzel a sérülés valamennyi lehetséges okára és szakszerűtlen ellátására is alapítják keresetüket és kereseti kérelmük erre is kiterjed.

Nem fogadható el ezért az a felperesi megközelítés, hogy a kereseti kérelem és annak konkrét tényalapjával szemben az alperesnek védekezésében valamennyi egyéb lehetséges okot meg kellett volna jelölni és azok alól bizonyítás útján kimenteni magát. Rámutat az ítéltábla, hogy ennek elfogadása adott esetben oda vezethet, hogy a kereseti kérelemben foglaltak alól eredményesen kimenti magát (mint jelen esetben), míg valamely általa megjelölt egyéb lehetséges ok, szakmai szabályszegés alól a kimentés nem sikerül. A kereseti kérelemhez és tényalaphoz való kötöttség miatt a bíróság nem hozhat erre vonatkozó jogsértés megállapítását kimondó ítéletet és ítélni meg az ezzel okozott vagyoni jellegű igényeket. Vagyis a keresetet el kellene utasítani keresetváltoztatás hiányában.

Itt utal arra is az ítéltábla, hogy a perszakvélemény előterjesztését követően az elsőfokú eljárásban a felperesek meg sem kíséreltek keresetváltoztatással élni. Erre a másodfokú eljárásban sem került sor, igaz itt már sem tényállítás, sem keresetváltoztatás, sem fellebbezésváltoztatásnak nem is lett volna helye a Pp. 373. § (1)-(3) bekezdése és 375. §-a értelmében.

[54] A perben tehát a kimentés körében azt kellett bizonyítani az alperesnek, hogy nem történt vállelakadás, vagy ha volt is, akkor nem azzal okozati összefüggésben következett be a sérülés, vagy ha azzal összefüggésben következett be a sérülés, akkor az neki nem volt felróható. A kimentési lehetőségek ezen elvi lépcsőfokaiból a perben ténylegesen csak az első

(nem történt vállalakadás) merülhetett fel, mert egyrészt vállalakadás hiányában a további két kimentési körülmény nem értelmezhető, másrészt ilyenre az alperes nem is hivatkozott, a műfogásokról pedig maga sem állította azok alkalmazását.

[55] Az ítéltáblának a többször kiegészített perszakvélemény, és egészségügyi dokumentáció, peradatok alapján, mindezek együttes értékelésével kellett tehát állást foglalni arról, hogy az alperest terhelő körben eredményes volt-e a kimentés. A kiegészített perszakvélemény mint szakkérdésben kiemelt jelentőségű bizonyíték megalapozottsága vagy aggályossága kérdésében lényeges, hogy – a fentiekben kifejtettek szerint – a felpereseknek a közjegyzői szakvéleményre, szakirodalomra alapulóan kifejtett és szakmai álláspontjuknak minősített érveire is kiterjedt a kiegészített perszakvélemény, annak értékelése ekként megtörtént. Ezzel együtt is arra a meggyőződésre jutott az ítéltábla a másodfokú eljárásban való újabb kiegészítés eredményeképp, hogy az ítéleti bizonyossághoz szükséges mértékben és aggálytalanul megállapítható, a perbeli esetben nem történt vállalakadás. Az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló perszakvélemény értékelésével kapcsolatban az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel az ítéltábla egyetértett, arra csupán visszautal. A vállkifejtés a normál szülés része, annak alkalmazása nem utal vállalakadásra. Vállalakadás esetén a magzat válla beakad az anya testében lévő csontban. Innen sem a fej erőszakos húzásával, sem az anyai testben csontba akadt váll „kifejtésével” nem lehetséges a magzatot kiszabadítani, a gyermek így nem tud megszületni. Nem vitásan műfogásokat nem alkalmaztak, a gyermek mégis rövid időn belül, 10 perc alatt megszületett.

[56] Ugyancsak nem vitásan a sérülés nemcsak vállalakadás miatt, hanem más okból is bekövetkezhetett. A vállalakadás mint ok valószínűségét illetően a szakértők és a felek is többféle adatra hivatkoztak. Látható, hogy igen nagy a tól-ig szórás a %-os adatokban és mindkét fél a számára kedvezőbb megközelítésben hivatkozta azt. Így az a felperesi állítás is igaz lehet, hogy sérülés oka az esetek 83 %-ában a vállalakadás, de az az alperesi hivatkozás is helytálló, hogy az esetek közel felében (47 %) nem ez az ok. A másodfokú kiegészítő szakvélemény a más okból való bekövetkezés valószínűségét 42 %-ra teszi. Az mindenképp kijelenthető, hogy általában az ilyen sérülések legnagyobb valószínűségű oka (legalább 53-58 %) a vállalakadás. Ez azonban – az adott perben feltárt jelen körülmények mellett – nem jelenti, hogy a III. r. felperes sérülésének ez a legvalószínűbb oka. Ugyanis az is tény, hogy az esetek számottevő részében nem ez az ok, és önmagában a sérülés ténye semmiképp sem bizonyítja a vállalakadás bekövetkeztét, valamint jelen esetben ezt a perszakvélemény lényegében ki is zárja.

[57] Ezen együttes körülmények összességében való értékelésével aggálymentesnek ítélte az ítéltábla azon szakértői megállapítást, hogy a 10 perces kitolási szakra is figyelemmel kizárható a jelen esetben a vállalakadás. Olyan körülmény pedig sem az egészségügyi dokumentációból, sem a szakvéleményből nem merült fel, ami bármely egyéb ok tekintetében az alperes felróhatóságát egyáltalán csak felvetette volna. Az ítéltábla ezért arra a meggyőződésre jutott a bizonyítékok értékelésével, hogy az alperes eleget tett a kimentés körében a bizonyítási kötelezettségének. Ezért az érdemben helyes elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[58] A perköltséget illetően előjáróban rögzíti az ítéltábla, hogy a pertárgyérték összesen 62.443.384, - Ft volt, ami a következőkből tevődik össze: összesen 30,5 millió Ft sérelemdíj I-IV. r. felpereseknek + összesen 22.695.880, - Ft visszamenőleges költségek I-II. r.

felpereseknek egyetemlegesen + 6.068.544, - Ft jövőre nézve szóló költségjáraadék [összesen havi 505.712, - Ft egy évi összege a Pp. 21. § (3) bekezdés *a*) pontja alapján] I-II. r. felpereseknek egyetemlegesen + 2.138.960, - Ft jövedelempótló járadék I. r. felperesnek + 400.000, - Ft közjegyzői költség I. r. felperesnek + 600.000, - Ft az I-IV. r. felperesek jogsértés megállapítása mint meg nem határozható pertárgyértékű keresete. Az egyes felperesek perbeli érdekeltsége erre tekintettel a következő volt: Az I-II. r. felperesek egyetemleges jogosultként 47 %, az I. r. felperes további önálló követelése 15 %, a II. r. felperes további önálló követelése 12 %, a III. r. felperes követelése 20 %, és a IV. r. felperes követelése 6 %.

[59] A másodfokú eljárásban is pervesztes felperesek a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes másodfokú perköltségét megtéríteni a Pp. 87. § (2) bekezdése szerint perbeli érdekeltségük arányában, valamint a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján az ő terhükön marad saját perköltségük. Az alperes felszámította a másodfokú szakértői bizonyítással felmerült 95.096, - Ft költségét, valamint az ügyvédi képviseletével felmerült munkadíj költségét a jogszabályra utalással. Utóbbit az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *b*) pontja és (5) bekezdése alapján 1.036.650, - Ft + Áfa, azaz bruttó 1.316.500, - Ft-ban határozta meg, így a szakértői költséggel együtt az alperes másodfokú perköltsége 1.411.596, - Ft volt. Ezen összeg megfizetésére az ítéltábla az egyes felpereseket – a fent részletezettek szerinti – perbeli érdekeltségük arányának megfelelő összegben kötelezte. A fellebbezés eredménytelensége folytán a felpereseknek engedélyezett személyes költségmentesség miatt a feljegyzett 2.500.000, - Ft fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén maradt.

Győr, 2024. szeptember 25.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Zsitva Ágnes sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró